

ЗБОРНИК

ИСТОРИЈСКИХ МУЗЕЈА СРБИЈЕ

ISSN 0354-3153

УРЕЂИВАЧКИ ОДБОР

Петар Качавенда (председник), Гојко Лађевић, Владимир Стојанчевић, Момчило Спремић, Станко Прица, Младен Кумовић, Ђорђе Митровић, Небојша Дамњановић, Милић Петровић

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

Милић Петровић

СЕКРЕТАР УРЕЂИВАЧКОГ ОДБОРА

Небојша Дамњановић

Београд, 1994. год.

Лектор
Илија Мољковић

Преводаца на енглески
Слађана Бојковић

Издавач

**Историјски музеј Србије, Редакција и администрација: Београд,
Немањина 24, тел. 643-731, 646-984**

Тираж: 600 пр.

Средства за Зборник, обезбедило је Министарство културе
Републике Србије

Штампа: "ПАНГРАФ", Станка Пауновића 49/1, Београд

САДРЖАЈ

ЧЛАНЦИ, РАСПРАВЕ, ПРИЛОЗИ – Articles, treatises, contributions.....	7
ПОДРУЧЈЕ РИМСКОГ НАСЕЉА МУНИЦИПИУМ МАГНУМ – ТОПОГРАФИЈА И НАЈАЗИ – Душан Рашковић.....	7
КАДА СУ ЖИВЕЛИ КНЕЗОВИ ВЕЛИМИРОВИЋИ КТИТОРИ МАНАСТИРА БОГОВАЂА – Владимир Кривошејев.....	33
ПРВА ПУШКА ПРВОГ СРПСКОГ УСТАНКА 1804. ПУКЛА ЈЕ У СИБНИЦИ ПОД КОСМАЈЕМ – Божидар М. Ђокић	45
ПРИМЋТВЕ НИКАНОРА ГРУЈИЋА НА ВУКОВ ПРЕВОД НОВОГ ЗАВЈЕТА – Голуб Добрашиновић.....	63
КРАТАК ПРЕГЛЕД МУЗИЧКОГ ЖИВОТА У МИЛОШЕВОЈ И МИХАЈЛОВОЈ СРБИЈИ ОД ЈОСИФА ШЛЕЗИНГЕРА ДО КОРНЕЛИЈА СТАНКОВИЋА – Саво Андрић.....	83
ДА ЛИ ЈЕ ВЛАДА ЉОТИЋ ПРЕВЕО ”МАНИФЕСТ КОМУНИСТИЧКЕ ПАРТИЈЕ” 1871. ГОДИНЕ? – Ђорђе Игњатовић	95
БРИТАНСКЕ МЕДИЦИНСКЕ ЈЕДИНИЦЕ И СРБИЈА У ПРВОМ СВЕТСКОМ РАТУ – Милан Грба.....	113
СЕЉАЦИ ИЗ СРБИЈЕ – ПОСЛАНИЦИ У НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ КРАЉЕВИНЕ СХС – Момчило Исић.....	125
НЕКОЛИКО СЛИКАРСКИХ ЗАБЕЛЕШКИ ЛИКОВА ЗАЈЕЧАРАЦА – ЗАРОБЉЕНИКА У ЗАРОБЉЕНИЧКИМ ЛОГОРИМА У ПРВОМ И ДРУГОМ СВЕТСКОМ РАТУ – Лепосава Миловановић	149
КРАТКА БИОГРАФИЈА РОМАНА ФИЛИПЧЕВА – Роман Мулић ...	159
ЈУГОСЛОВЕНСКА ВОЈСКА У ОТАЏБИНИ У ГРАЂАНСКОМ РАТУ У СРБИЈИ 1944. ГОДИНЕ – Коста Николић.....	165
ХЛАДНО ОРУЖЈЕ ВОЈСКЕ КНЕЖЕВИНЕ СРБИЈЕ 1804-1881 – Иван Мијић.....	189
ИКОНА И МУЗЕЈ – Андреј Вујновић	269
ИНОВАЦИЈЕ МУЗЕЈСКИХ ПОСТАВКИ – Ђорђе Митровић	281
ИЗЛОЖБА ИСТОРИЈСКОГ МУЗЕЈА СРБИЈЕ ”ОДЕВАЊЕ У СРБИЈИ XIX ВЕКА КАО ОДРАЗ ИСТОРИЈСКИХ ЗБИВАЊА” – Ђурђица Петровић.....	293

ТАКМИЧЕЊА УЧЕНИКА У МУЗЕЈИМА НА ТЕМЕ ИЗ САДРЖАЈА СТАЛНИХ ПОСТАВКИ – Илона Халупка	299
ИСТОРИЈСКИ МУЗЕЈ СРБИЈЕ У 1994 ГОДИНИ – Гојко Лађевић	317
ПРОСЛАВА ДАНА СВЕТОГ САВЕ У ПЕДАГОШКОМ МУЗЕЈУ – Растко Јовановић.....	323
СВЕТОСАВСКА БЕСЕДА – проф. др Радмила Маринковић.....	325

РЕЧ УРЕДНИКА

Зборник Историјског музеја Србије приближава се тридесетом броју у коме ћемо се аналићички осврнути на његова досадашња издања и садржаје. Овом приликом желимо да укажемо на неколико елемената који могу бити од значаја за његов будући профил и садржај.

Према Решењу о утврђивању надлежности Музеја према врстама уметничко-историјских дела и према територији ("Сл. гласник РС" бр. 28/95) Историјски музеј Србије обавља послове истраживања, обликовања, излагања, чувања и заштите историјских предмета и уметничких дела од значаја за Републику Србију. У складу са овим, Зборник Историјског музеја Србије би требало да ојављује одговарајуће историјско-уметничке садржаје свих музеја у Србији, који су од ошће значаја, што до сада није био увек случај. С друге стране, Зборник је до сада објављивао чланке, приказе и расправе претежно историјске природе, што ће свакако и убудуће чинити. Међутим, сматрамо да је задатак музејског зборника да првенствено доноси прилоге из области музејске струке и службе у Србији. То ишичемо и с тога што је до сада био недовољан број прилога из области основног и свакодневног музејског рада: прикуљања музејских предмета, обраде, презентације и објављивања музејских фондова и збирки. Осим тога, више пажње треба посветити приказима шемаћских и сталних музејских поставки, укључујући потребу њихове измене, дојуне и осавремењавања. Неопходни су прикази књига у издању домаћих и страних музеја и др. институција, као и прилози из међумузејске, међурејубличке и међународне сарадње. У зборнику би такође требало објављивати прилоге теоријске природе у вези иновација и унапређења музејског рада, образовања и специјализације кадра и сл.

У условима када музејски фондови и збирке постају све бољији и када њихова обрада пушем компјутера досиже одговарајући ниво, а потреба за њиховим садржајем постаје све израженија, најпред наведено нам је обавеза и дужност. По својој отворености за сарадњу и улози Зборник Историјског музеја Србије требало би да постави зборник свих музеја у Србији и да отвори нове рубрике и садржаје.

Мићић Ф. Петровић